

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

TERVETULOA!

- Huolehdi, että mikrofonisi on kiinni esitysten ajan.
- Esityksen jälkeen on varattu aikaa keskustelulle ja kysymyksille.
- Keskustelukenttää voi käyttää yksittäisiin kommentteihin ja puheenvuoropyyntöihin.
- Puheenvuoroa pyydetään kirjoittamalla keskustelukenttään PV etunimi sukunimi.
- Toivomme, että somessa käytetään tämän arvioinnin yhteydessä aihetunnistetta #MaahanmuuttajienKoulutuspolut.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Ohjelma

9.00

- Avaussanat: Harri Peltoniemi, johtaja, Karvi
- Arvioinnin keskeiset tulokset: Raisa Hievanen, Tarja Frisk, Karvi

10.00

- Ministeriön puheenvuoro: Kirsi Heinivirta, suunnittelu-päällikkö, OKM

10.15

- Tauko

10.30

- Koulutusmuotokohtaiset työpajat

Maahanmuuttajien koulutuspolut

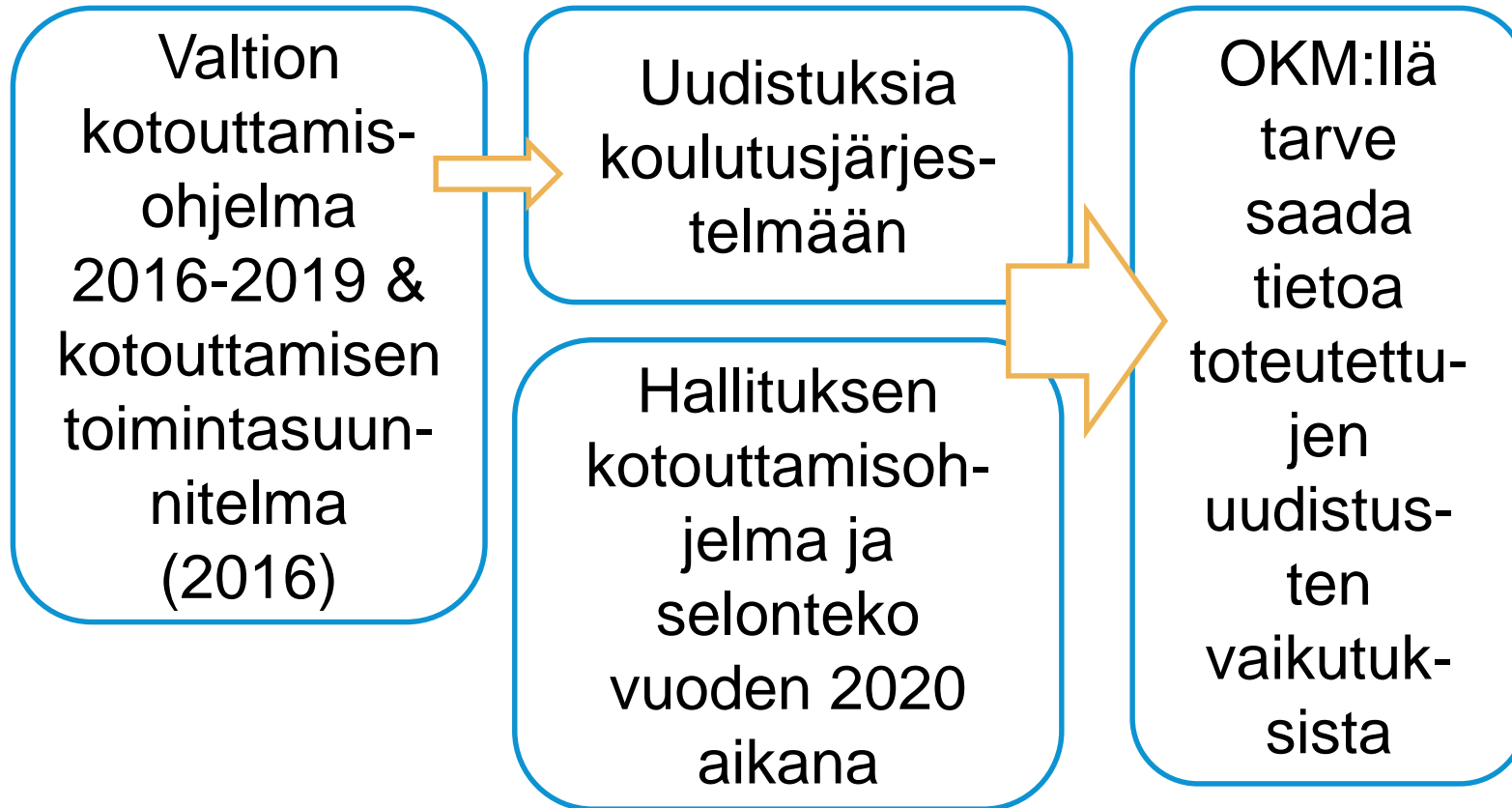
Projektiryhmä

- Arviointiasiantuntija Raisa Hievanen, projektipäällikkö
- Johtava arviointiasiantuntija Tarja Frisk, projektipäällikkö
- Arviointiasiantuntija Kirsi Mustonen
- Arviointiasiantuntija Hanna Väätäinen

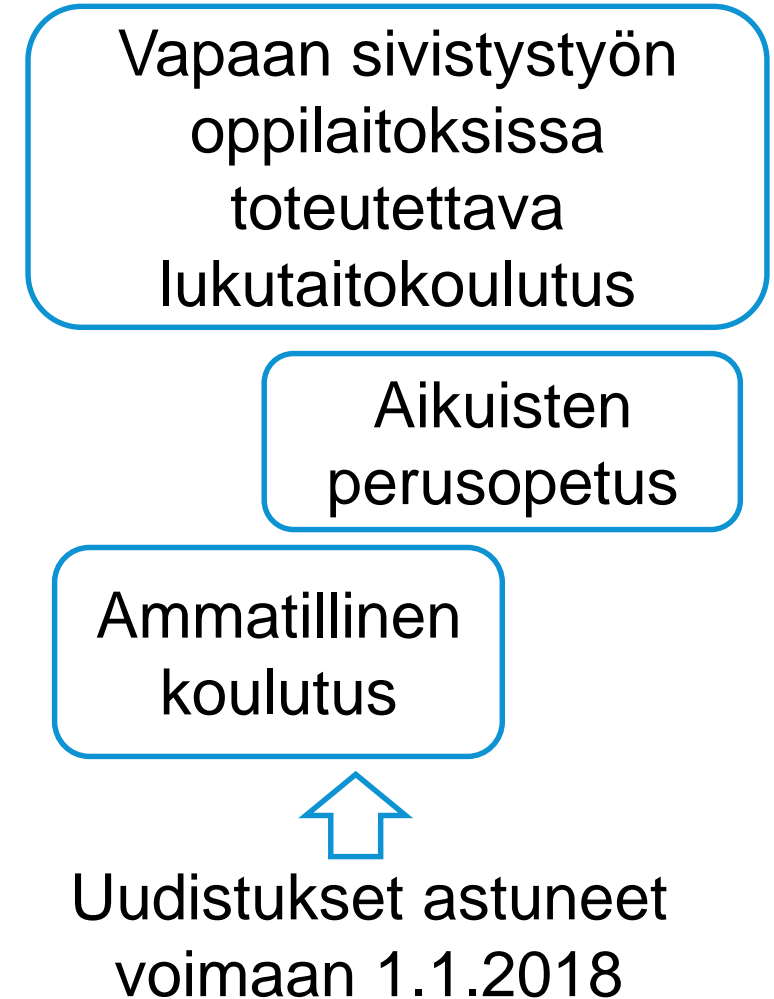
Arviointiryhmä

- Pedagoginen rehtori Juha Kaivola, Turun kristillinen opisto
- Koulutusjohtaja, vararehtori Arja Koli, Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda
- Varapuheenjohtaja Sari Liski, Aikuislukioliitto
- Erityisasiantuntija Anu Wikman-Immonen, Suomen Kuntaliitto
- Asiantuntija Virva Muotka, Axxell Utbildning Ab (24.5.2020 asti)

Tavoitteena maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkujen nopeutuminen

Arvioinnin kohteet

Arviointikysymykset

Miten maahanmuuttajien koulutuspolut toimivat?

Vastaavatko vapaan sivistystyön lukutaitokoulutus, aikuisten perusopetus ja ammatillinen koulutus uudistuksille asetettuihin tavoitteisiin?

Mitkä tekijät edistävät ja estävät maahanmuuttajien koulutuspolkujen toimivuutta?

Teemat, joiden kautta arviointikysymyksiin haettiin vastauksia

Rahoitus

Yhteistyö eri toimijoiden välillä

Opintojen henkilökohtaistaminen

Koulutukseen ohjautuminen

Koulutuksen saatavuus

Tavoitteiden mukaisten valmiuksien saavuttaminen

Opetuksen ja ohjauksen järjestäminen/toteuttaminen

Koulutuksen rakenteen tarkoituksenmukaisuus

Opettajien osaaminen ja määrän riittävyys

Arvio tehtävässä onnistumisessa

Tavoiteltujen kohderyhmien saavuttaminen*

* Vain lukutaitokoulutuksesta

Arviointiaineisto: Kyselyt

Koulutus	Järjestäjäkysely (n)	Opettajakysely (n)
Vapaan sivistystyön lukutaitokoulutus	67	62
Aikuisten perusopetus	47	197
Ammatillinen koulutus	73	711

Arviointiaineisto: Fokusryhmätilaisuudet ja webinaarit

Tilaisuus	Vapaan sivistystyön lukutaitokoulutus (n)	Aikuisten perusopetus (n)	Ammatillinen koulutus (n)
Fokusryhmätilaisuudet	28	37	51
Webinaari	23	32	51
Yhteensä	51	69	102

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

**Maahanmuuttajien
koulutuspolut etenevät
oikeaan suuntaan vaikka
haasteitakin on**

Opetuksen ja koulutuksen järjestäminen toteutuu keskimäärin hyvin

- VST:n oppilaitokset ovat ottaneet hyvin haltuunsa uuden koulutustehtävän.
- Opetuksen ja koulutuksen järjestäminen toteutuu keskimäärin hyvin.
- Aikuisten perusopetuksen uudistettu rakenne on yhdenmukaistanut ja selkeyttänyt opetusta kansallisella tasolla.
- Ammatilliseen koulutukseen pääsee opiskelemaan aikaisempaa heikommalla kielitaidolla.

Lainsäädäntöön ja perusteasiakirjoihin tehdyt uudistukset myönteisiä

- Kaikkien koulutusmuotojen voimassa oleva lainsäädäntö on toimiva ja maahanmuuttajien koulutuspolkuja tukeva.
- Perusteasiakirjat tukevat vähintäänkin melko hyvin koulutuspolkujen toteutumista.
- Kaikissa koulutusmuodoissa opiskelijoiden koulutuspolut ovat yksilöllisiä ja niissä pääsääntöisesti otetaan huomioon opiskelijan osaamisen lähtötaso.
- Opettajien arvio asioiden toteutumisesta on tässäkin arvioinnissa hieman kielteisempi kuin järjestäjien.

Rahoituksessa sekä toimivia elementtejä että haasteita

- VST:n lukutaitokoulutuksen ja aikuisten perusopetuksen valtionosuusjärjestelmät ovat toimivat.
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjien mukaan rahoitusjärjestelmä ei tue maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden koulutuspolkuja.
- Minkään koulutusmuodon rahoitusjärjestelmä ei takaa järjestäjille riittäviä resursseja vastata maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden tarpeisiin.
- Lisäksi VST:n lukutaitokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjät eivät hyödynnä kaikkia rahoitusjärjestelmien tarjoamia mahdollisuuksia koulutuksen rahoittamisessa.

Tavoitteiden mukaisten valmiuksien saavuttamisessa osin parannettavaa

- Lähtötasoltaan maahanmuuttajat ovat hyvin heterogeeninen ryhmä niin osaamisensa kuin opiskelunvalmiuksiensa suhteen.
- Opettajat kokevat opetusryhmien heterogeenisuuden yleiseksi haasteeksi, johon on vaikea vastata ilman opetuksen eriyttämistä ja sen edellyttämiä lisäresursseja.
- Opiskelijan henkilökohtaisten koulutus- ja työllistymistavoitteiden saavuttamista ei tue se, että opiskelija etenee puutteellisella osaamisella seuraaville koulutusasteille tai huomaa koulutuspolkunsa pysähtyvän.

Osaamisen arvioinnin haasteet tulevat esiin koulutuksen nivelvaiheissa

- VST:n lukutaitokoulutuksen oppimistuloksia ja opiskelijoiden osaamisen tasoa koulutuksen loppuvaiheessa on vaikea arvioida, koska koulutuksen tavoitteita ei ole määritelty kriteeriperusteisesti.
- Aikuisten perusopetuksen järjestäjien välillä esiintyy tulkintaeroja alkuvaiheen ja lukutaitovaiheen tavoitteista, osaamisen arvioinnista ja päättövaiheeseen siirtymisen edellytyksistä. Näin ollen kaikilla päättövaiheen opinnot aloittavilla opiskelijoilla ei ole riittäviä valmiuksia opintojen suorittamiseen.
- Nämä arvioinnin haasteet heijastuvat koulutuspolulla myös ammatilliseen koulutukseen edettäessä.

Toimiva yhteistyö edistää koulutuspolkuja

- Järjestäjien yhteistyö muiden toimijoiden kanssa on pääosin toimivaa silloin, kun yhteistyötä on.
- Yhteistyöverkoston vahvistaminen ja toimintamallien vakiinnuttamisen vaatii myös lisäpanostusta.
- Yhteistyön vahvistaminen on tärkeää myös koulutuksen jälkeisen työllistymisen sujuvuuden varmistamiseksi.

”

Avainasemassa
opiskelijoiden
perusosaamisen
vahvistaminen ja
koulutusmuotojen
välisen
tehtävänjaon
selkiyttäminen

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Johtopäätös 1.

Koulutuspolun sujuvuus edellyttää eri koulutusmuotojen vastuiden kirkastamista ja opiskelijoiden perusosaamisen varmistamista

- Koulutuksen järjestäjien käsityksissä on eroja koulutusten tavoitteista ja siitä, millainen opiskelijan osaamisen tulisi olla koulutuksen alussa ja päätyttyä.
- Tämä vaikeuttaa maahanmuuttajaopiskelijoiden sujuvaa ja tarkoituksenmukaista etenemistä koulutuspolulla.
 - *Esimerkiksi jos ammatillisen koulutuksen opiskelijan kielitaito ja opiskelunvalmiudet eivät ole opinnoista selviytymisen kannalta riittävät, opiskelija etene opinnoissaan tavoitellusti.*

1. Arviointiryhmän suositukset

- OKM ja TEM jatkavat edelleen vuoropuhelua koulutuskentän toimijoiden kanssa koulutusmuotojen tehtävistä ja rooleista maahanmuuttajien kouluttajina.
- Olisi hyvä pohtia, hyödyttäisivätkö aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen opinnot myös kotoutumiskoulutuksessa olevia, vaikka tavoitteena ei olisi koko aikuisten perusopetuksen oppimäärä.
- Joustavien koulutuspolkujen tukemisen rinnalla tulisi huolehtia siitä, että toimijoilla säilyy käsitys yleissivistävän perusosaamisen kouluttamisen vastuista.
- OPH:n tulisi varmistaa, että eri koulutusten väliset tavoitteet ovat keskenään linjassa, jotta koulutuksesta toiseen siirtyminen olisi sujuvaa ja opiskelijoiden osaaminen olisi koulutuspolun nivelvaiheissa riittävällä tasolla.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Johtopäätös 2.

Tarkoituksenmukaisten
koulutuspolkujen rakentaminen
kaipaa eri lukutaitokoulutusten
opiskelijaprofiilien selkiyttämistä

- VST:n lukutaitokoulutuksen ja aikuisten perusopetuksen tavoitteet ja kohderyhmä näyttäytyvät tulkinnanvaraisina ja osin päällekkäisinä.
- Tämä heijastuu mm. siihen, millaiselle koulutuspolulle opiskelija ohjataan sekä alueellisiin ratkaisuihin siitä, mikä taho lukutaitokoulutusta järjestää.
- Myös opiskelijan kotoutumisstatus sekä koulutuspaikkojen alueellinen saatavuus määrittävät sitä, mihin koulutukseen opiskelija lopulta ohjataan.

2. Arviointiryhmän suositukset

- OKM:n ja OPH:n tulisi selkiyttää vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen ja aikuisten perusopetuksen opiskelijaprofiileja.
- Arviointiryhmä pitää tärkeänä, että selkiyttäminen tehdään tiiviissä yhteistyössä TEM:in kanssa, jotta koulutukseen ohjaavien tahojen ymmärrys ja tulkinnat koulutusten ensisijaisista kohderyhmistä ovat riittävän yhtenäiset.
- Arviointiryhmä esittää pohdittavaksi, että lukutaidottomat, alkavan lukutaidon tai kehittyvän lukutaidon omaavat maahanmuuttajat ohjattaisiin ensisijassa aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheeseen, erityisesti silloin kun sitä on alueella saatavilla ja opiskelijan tavoitteet ja kokonaistilanne sopivat.
- Joustavia opetusratkaisuja tarvitsevat opiskelijat hyötyisivät vapaan sivistystyön tavoista järjestää koulutusta.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Johtopäätös 3.

Joustavia opintopolkuja
tarvitaan erilaisille oppijoille

- Monille maahanmuuttajaopiskelijoille nopeat koulutuspolut ovat tarkoituksenmukaisia.
- Erityisesti heikolla perusosaamisella Suomessa opintonsa aloittaneille opiskelijoille pyrkimys nopeampaan koulutuksen suorittamiseen ja työelämään siirtymiseen voi pitkällä aikavälillä muodostua riskiksi sosiaalisen ja taloudellisen yhdenvertaisuuden kannalta.
- Mikäli opiskelija ei koulutuksen aikana saavuta vankkaa perusosaamista, hän on haavoittuvassa asemassa työelämän murroksissa. Myös maahanmuuttajilla tulee olla mahdollisuus uranaikaiseen jatkuvaan oppimiseen ja työuralla etenemiseen.

3. Arviointiryhmän suositukset

- Eri koulutusmuotojen rahoitusjärjestelmiä on tarpeen kehittää niin, että hitaat koulutuspolut ovat mahdollisia niille opiskelijoille, joille se perusosaamisen vahvistamiseksi on tarpeen.
- Myös osaamiseltaan vahvempien maahanmuuttajien joustavaa siirtymistä työelämään tulee edelleen tukea.
- Työssäkäyvien maahanmuuttajien mahdollisuuksia vahvistaa perustaitojaan ja suomen tai ruotsin kielen osaamistaan tulee kehittää, esimerkiksi vapaan sivistystyön koulutuksena tai työvoimakoulutuksena.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Opetus- ja kulttuuriministeriön puheenvuoro

**Suunnittelupäällikkö
Kirsi Heinivirta**

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Anna meille palautetta
webinaarin alkuosasta tämän
päivän aikana:

www.menti.com

Kirjautumiskoodi: 92 06 26 1

Webinaarin jatko

10.15-10.30

- Tauko

10.30-12.00

- Koulutusmuotokohtaiset työpajat
 - Vapaan sivistystyön lukutaitokoulutus
 - Aikuisten perusopetus
 - Ammatillinen koulutus

- Liittyminen erillisen kalenterikutsun kautta
- Mikäli et ole saanut kalenterikutsua haluamaasi työpajaan ole yhteydessä raisa.hievanen@karvi.fi